

Supplement 9

indhold

Var Danmark i krig? Hvis vi var – Med hvem? Hvordan?

Da Danmark blev overfaldet af Nazi-Tyskland den **9. april 1940**, var jeg 14 år gammel. Som børn og unge vurderede jeg kun i sort - hvidt.

I modsætning til voksne er børn og unges opfattelse af ret og vrang – deres moralkodeks er forholdsvis ubeskadiget.

Derfor opfattede jeg uanset, hvor meget samarbejdspolitikere og deres tilhængere – historikere og juridiske eksperter har hylet og skreget, at Danmark var i krig med Tyskland fra den **9. april klokken 04.10.1940**; sandsynligvis på et endnu tidligere tidspunkt.

Og hvorfor så det?

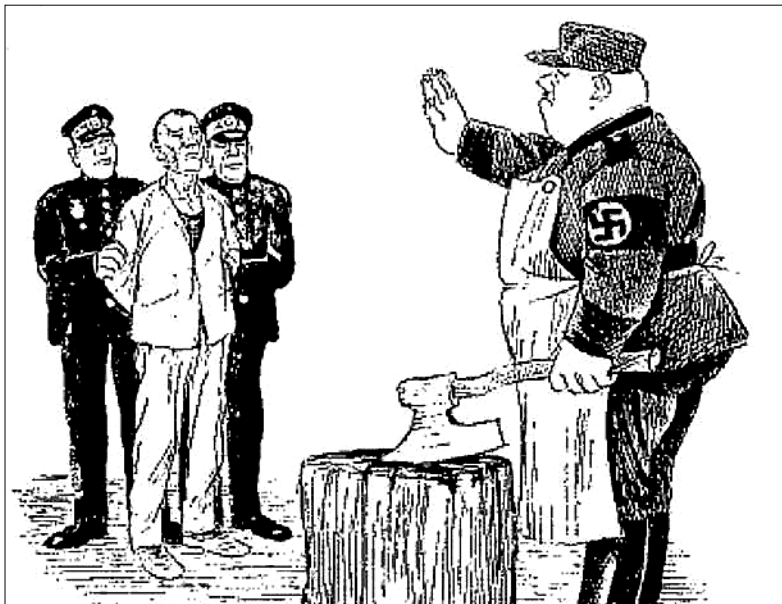
1. Anden Verdenskrig udbrød ikke september **1939** – den udbrød, da fascistene Franco – bistået af den katolske kirke – Hitlers Tyskland - Mussolinis Italien og de vestlige demokratiers bistand til fascisterne. Ved deres passivitet med Interventionspolitikken (Ikke indblandingspolitikken) støttede de indirekte og bidrog dermed til at knuse det spanske demokrati.

2. I perioden fra september 1939 og frem til den 9. april blev 29 danske skibe (smøråbådene) sænket af tyske u-både. Det kostede 362 danske søfolk livet. I alt sænkede tyske ubåde 149 skibe og myrdede i alt 1302 søfolk fra henholdsvis Danmark, Norge, Sverige og Holland.

Dette var brud på internationale aftaler og kan vel kun betegnes som en krigsforbrydelse og en uerklæret krigshandling.

3. Angrebet på Danmark var et brud på Ikke-Angrebspagten mellem Danmark og Tyskland.

Den tyske emigrant, Willi Boller, som havde været forfulgt i Nazi-Tyskland, som havde kæmpet for demokratiet i Spanien, blev i **1943** arresteret af to danske betjente og udleveret til tortur og halshugning.

Han blev udleveret til bødlerne og sluttede efter frygtelige mishandlinger med at blive halshugget i Hamborg.

Willi, som på sin krop havde oplevet de nazistiske forbrydelser, lærte mig: «Viger du for en gal køter, angriber den dig! En gal køter klør man ikke bag ørerne. Den afliver man! Det gælder om at overleve – døde helte slår ikke nazister ihjel»!

Havde han ret? Nogle få eksempler:

Efter at Hitler i strid med fredsaftalerne efter Første Verdenskrig besatte Rhinlandet, udbrød Hitler:

«Havde Frankrig mobiliseret, ville jeg have undladt besættelsen og dermed krænkelsen af Versaillestraktaten».

Hitler havde ikke besat Tjekkoslaviet, hvis ikke England og Frankrig i München havde givet grønt lys for en besættelse. I stedet for solidarisk at modsætte sig fascisternes forbrydelser krøb man, man veg igen og igen med håb om, at løven ville kaste sig over naboen i stedet.

Resultatet af efterårsmanøvrerne i Spanien – fascisternes skåneløse luftangreb mod civilbefolkningen (Guernica) blev som bekendt forspillet til de senere bombardementer af vestlige landes byer.

Vestlige politikere godkendte dermed, at det var lovligt at bombe civile som led i militære operationer. Det kostede mange liv i de pågældende lande. Sandsynligheden taler for, at Anden Verdenskrig måske kunne have været undgået, eller kunne have været udsat på ubestemt tid.

I Grundlovens § 34 i dag § 38 kunne læses

Hvo, der antaster rigsdagens sikkerhed og frihed, hvo, der udsteder eller adlyder nogen hertil sigtende befaling, gør sig skyldig i højforræderi

Drengens opfattelse af, at Danmark var i krig med Tyskland fra d. **9. april 1940**, blev ved juridiske eksperters akrobatiske gradbøjninger forvandlet til:

At Danmark først d. **29. august 1943** var i krig med Tyskland. Konsekvensen blev efter besættelsen et retsopgør, der svigtede danskerens retsfølelse. Det var i strid med anstændig retshandling – samarbejdspolitikere med halehæng undgik straf. Danmark forvandlede til et juridisk galehus.

Efter Ragnarokket udtalte Krigsforbryderdomstolen i Nürnberg;

At handle efter ordre eller intet at foretage sig fritager ikke for strafansvar

I London indgik også Danmark en aftale om at retsforfølge krigsforbrydere. Også denne aftale brød man. Hvorfor? Forklaringen er simpel. Hvis passivitet – det intet at foretage sig medførte strafansvar, ville samarbejdspolitikere og lakajerne være blevet straffet.

***Anden Verdenskrig var også en kamp om holdninger
om moral – om samvittighed – om demokratisk medansvar***

I dette og de følgende supplements beskrives forskellige former for væbnet – voldelig modstand med hovedvægten lagt på:

Industrisabotage – Skibssabotage – Jernbanesabotage, alle med lighedspunkter, men med operationelle forskelle. Til slut en vurdering af modstandskampens betydning, hvis den har haft nogen.

Beretningerne hviler på mine erfaringer og oplevelser som medlem af sabotageorganisationen BOPA, samt kammeraters udsagn.

Andre aktivitetsformer er udeladt af pladshensyn, men man må ikke glemme deres betydning, især ikke vore krigssejleres, som ved deres indsats skabte respekt om det kæmpende Danmark. Denne respekt kostede 3.000 krigssejlere livet. En tabsprocent på ca. 50.

Sabotage: Definition:

Begrebet stammer fra Frankrig, hvor arbejdere for at sikre sig arbejde i fremtiden smider deres træsko ind i de nye, moderne maskiner, som kunne betyde arbejdsløshed.

Formål:

Dengang og nu? Da krigen var slut opstod alle hånde mere eller mindre smykkede formålsbeskrivelser, afhængig af den enkeltes moralske, nationale og politiske ståsted.

De nationale overtoner var og er fremherskende, det var en kamp for Gud, konge og fædreland.

For mig og mine kammerater i BOPA gjaldt det om at stikke en kæp i hjulet for den nazistiske krigsmaskine blandt andet i forsøg på at stoppe eller mindske danske virksomheders produktion til tyskerne.

Med vore begrænsede midler blev det til nålestik – irriterende - måske – men selv om det blev til mere end 1.000 sprængninger for BOPAs vedkommende, var det uden nævneværdig militær betydning, ifølge vore autoriserede historiefrisørere i dag.

BOPAs parole var:

«Vi skal smadre, bule, mest muligt på samme tid»

Hvis Danmark var i krig,

hvordan og hvor mange danske deltog da i modstandskampen?

Modstandsbevægelsen alene førte denne krig som en partisanrig bag fjendens styrker. Partisanrig havde i Danmark som i de andre besatte lande ganske bestemte på forhånd afstukne betingelser og krav ikke kun til dens udøvere, men også til befolkningen.

Antallet af nazister var 5—6 % af befolkningen. Nogenlunde konstant krigen igennem til befrielsens klare lys oprandt.

Modstandsfolk varierer fra få promille til omkring 120 %, da jubelen brød ud den **5. maj 1945**. Jeg har igennem årene ikke været i en eneste skoleklasse uden, at børn har betroet mig om bedstefædres indsats for Gud Konge og Fædreland.

I dagblade berettes, at Frihedsmusets database har opgjort det foreløbige antal frihedskæmpere til henholdsvis 80 – og 85.000.

(Man mangler stadig at bearbejde det københavnske område.) Passer disse opgivelser, var vi faldet over hinanden i besættelsestidens mørke.

Jeg har tilladt mig at spørge eksperter i historieskrivningens kunstarter. Husker jeg forkert? Jeg kan ikke erindre, at jeg på en eneste aktion er blevet skubbet til side, eller trådt ned for fode, når jeg tændte lunterne. Havde værnemagerbulerne billetautomater, hvor man kunne trække et nummer og stille op i køen af tapre frihedskæmpere?

Det kan vel ikke overraske, at jeg stadig venter på svar.

Modstand: Sabotage uden brag

Uden brag = ikke-vold = civil ulydighed

Når den civile modstand ikke er omtalt, kan forklaringen være, at dokumentation ikke foreligger. Dette kan eksempelvis skyldes, at hvis en arbejder ved fæstningsbyggeri var anklaget ved tysk krigsret for sabotage, ville han benægte anklagen, da dommen ville være entydig – henrettelse. Tyveri eller andre søforklaringer anvendtes derfor.

Almindeligvis forestiller man sig, at der i forbindelse med modstandskampen absolut skulle udspilles dramatiske scener med hold ups – skyderier og noget tju bang.

Som sabotør overvejede både jeg og mine kammerater altid, om ikke der var andet end de voldelige og dramatiske løsninger. Muligheder, som kunne spare liv og skader på menneskeskabte værdier.

Ved en sabotageaktion mod B & W (Burmeister og Wain) gik sabotører rundt i flere timer og slog topstykker til motorer i stykker med forhamre.

Eksempler på civil ulydighed

1. Arbejd efter reglerne.

Der er talrige eksempler på, at hvis man overholder reglerne, bliver arbejdet sinket, og ofte kan man danne en prop, så alt standser. Vi har eksempler fra de sidste år, hvor bus og lastvognschaufførers aktioner er udmærkede eksempler.

2. På Godsbanegården i København opdager en jernbanearbejder, at en kollega bytter lastepapirerne fra en godsvogn til en anden.

Forarget råber han:

«De papirer må du bringe på plads igen, jeg har lige byttet dem. Den går ikke».

Ved at bytte rundt på papirerne opnåede man, at godsvogne dukkede op på steder, hvor der absolut ikke var brug for deres last. Forestil dig, at man i Tyskland eller ved fronten mangler vitale maskindele, og at man i stedet modtager en sending dåsemad eller leverpostej.

3. Brandinspektørens chauffør ved Københavns Brandvæsen var ved sabotager altid først på pletten og medbragte mindre sprængladninger, som han anbragte, hvis han skønnede, at det ville hjælpe på resultatet.

Min svigerfaders signalbomber lagde vi ud flere gange, hvor vi havde påsat brande, og bragene gav brandfolkene en god undskyldning for ikke at foretage sig noget.

Efter eksplosionen på Riffelsyndikatet løb, asede og masede brandfolkene som gale for at få slanger i havnebassinet for at overdænge de kostbare og uerstattelige værktøjsmaskiner med saltvand.

4. Under en afvæbningsaktion fyrer en vagt uden varsel sin maskinpistol af mod min kammerat, Søren Egholm Lauritsen, kaldet Lille Svend. Patronen klikkede, og det døde vagten af, fordi han prøvede at tage ladegreb for at fyre et skud mere af, man var altså nødsaget til at skyde ham ned.

Senere under en likvidering klikker en sabotørs pistol, og han bliver dræbt. Patronen var af samme fabrikat, den var produceret på en fabrik i Tjekkoslavakiet. Sandsynligheden taler for, at en tjekkisk arbejder har produceret en fuser.

Konsekvent undersøgte jeg al vor 9 mm. ammunition og kasserede alt, der var af tjekkisk fabrikat.

Sukker i cement, således at den ikke kunne hærde (stivne), og sukker eller syre i bensen er brugt, men omfanget kendes ikke.

Sabotage - terror – med brag

Ofte så aktionerne legende lette ud. De fleste aktioner blev gennemført på få minutter, men bag alle store aktioner lå næsten altid et meget langt og meget omhyggeligt forarbejde.

Aktionsformerne blev varieret i det uendelige, altid tilpasset de givne vilkår; men hvis det var muligt med et stænk af humor, men dikteret af

En partisankrigs præmisser – forudsætninger

Kamphandlinger var og er stadig dikteret af terræn, og militær underlegenhed. Åben krig i militær forstand er ensbetydende med selvmord.

Et af mange eksempler er opstanden i Warszawa i **1944**.

Jernbanesabotører og nedkastningsfolk måtte operere i åbent terræn, hvorfor deres aktionsmønstre var ganske anderledes end for sabotører i byområder.

For bypartisaner er det lettere at komme ubemærket til og fra aktionssteder og betydeligt nemmere under flugt at bjærge sig i sikkerhed.

Aktionsmønstrene i en partisankrig var og er: Bagholdsangreb og snigmord. For at blive i vor tids jargon

Tyskernes militære magtopbud under Folkestrejkerne var et af flere slet skjulte forsøg på at få modstandsfolk til at gribe til våben.

Partisanerne var selvforsynende med kampmidler. I en krig gælder det om at tilføje fjenden sværest mulige skader med færrest mulige tab af egne styrker.

Sagt så det ikke kan misforstås, i en krig gælder det om at gøre modstanderens styrker ukampdygtige – det sker ved at pacificere – ved at slå ihjel.

Aktive krigsdeltagere er derfor potentielle drabsmænd eller mordere

Når man kritiserer den danske modstandsbevægelses metoder forbigår og undlader man helt og aldeles at vende forargelsen mod det centrale, nemlig: at enhver krigshandling er en forbrydelse, og man glemmer at påvise, hvorledes man ellers kunne stoppe det nazistiske terrorregime.

Enhver, der samarbejder med fjenden er et mål – i en partisanrig et oplagt bytte. Dermed bliver en af forudsætningerne, at befolkningen er loyal overfor partisanerne, og at angiveri minimeres.

Angivere – stikkere er dermed fredløse

Da man ikke havde «opbevaringsfaciliteter», (arresthuse) var der kun én løsning likvidering. En partisanrig kan ikke føres, uden at stikkere uskadelliggøres. Alle undskyldninger for, at det troede man ikke, det vidste man ikke osv., og alle romantiske forestillinger hentet fra Westerns eller splatterfilm kan man godt glemme.

Kun romantikere eller idioter gav modstandere en chance. Lod man stikkerne fortsætte af misforståede moralske og humanistiske hensyn, betød det selvmord, og at modstandskampen led skade.

Derfor: Ingen modstandskamp uden likvideringer.

Gav man fjenden en chance, døde man som regel selv af det.

Det gjaldt om at overleve.

Mummespilletets konsekvenser

Professor – humanist og gratist, Hartvig Frisch hævdede, at de modstandsfolk, der havde foretaget likvideringer var mordere – drabsmænd. Denne påstand førte med den almindelige mistænkeliggørelse og tilsmudsning af modstandskampens udøvere til, at af 12 kendte drabsmænd begik 11 selvmord efter kapitulationen.

De blev af vor offentlige mening overbevist om, at de havde handlet forkert. Deres samvittighed holdt ikke til presset.

Vær så god at skylle.

Hvorfor slår man ikke fast med syvtommersøm? Ingen likvideringer - ingen - modstandskamp. Vi havde ikke kunnet gennemføre sabotage overhovedet, hvis ikke der var foretaget stikkerlikvideringer. Men er det ikke netop dette, man beklager?

Er beklagelsen udtryk for, at krigen og den nazistiske undertrykkelse var et onde, man måtte affinde sig med og leve med? Vi var jo neutrale? Det var stormagternes krig. Vi var uden for krigen.

Vurderes et Danmark samarbejdende med den tyske besættelsesmagt uden modstandskamp også i dag af det tavse flertal som den bedste og billigste løsning?

Moral – etik – disciplin i BOPA

Om denne adskilte sig væsentligt fra andre modstandsorganisationer, skal jeg ikke vurdere, da jeg er inhabil, men lad mig fremhæve nogle detaljer. BOPAs ledelse var rekrutteret fra den del af arbejderbevægelsen, som man må karakterisere som politisk bevidste.

Det var skolede folk med erfaringer fra års arbejdskampe, det var folk, der havde været udsat for dansk politis intensive klappjagt og her ligger måske forklaringen på, at krav til disciplin, etik og kampmoral lå på et særligt plan. Gestapo havde ingen viden om organisationen ud over, hvad de havde tævet ud af fangne BOPAfolk.

Definitioner?

Hvis «drab» på civile, begået af modstandsfolk, uden at der forelå en egentlig kamphandling, defineres som likvidering, og det primære formål var at beskytte – styrke modstandskampen og dermed afværge tab af modstandsfolk, er vi tilbage ved den hidtidige definition i krigens og modernitetens nutidige, noget smudsige form, nemlig, at man slog ihjel, begik drab for at afværge egne tab.

Likvidering var nødværge

Likvideringerne kan også have haft et utilsigtet, sekundært mål, det kan man have divergerende opfattelser af, men virkningen var i virkelighedens verden også præventiv – forebyggende, ingen tvivl om det.

Måske findes den bedste definition på likvideringer i brugsanvisninger for midler til udryddelse af skadedyr.

Likvidering var nødværge

Overløbshandlinger – et tag selv bord?

Efter krigen førtes en injuriersag mod Danmarks Kommunistiske Ungdom og dagbladet Land og Folk. Dette havde «skamløst» fremstillet en plakat, hvor medlem af nazipartiet og «dansk officer Schjødt-Eriksen efterlystes for mord.

Baggrunden var den skæve våbenfordeling, et fænomen, der skyldtes at dele af modstandsbevægelsen, helt præcist officersgruppernes lille generalstab tilbageholdt og endog forhindrede, at kampmidler blev tildelt de aktive modstandsgrupper, Holger Danske og BOPA.

Løjtnanterne Knud Skou og Erik Crone havde forsøgt at modsætte sig dette forræderi. Schjødt Eriksen og Hjalff bad under falske forudsætninger Holger Danske om at likvidere de to hædersmænd.

Skou blev dræbt og Crone såret. Sidstnævnte blev kort efter arresteret af tysk politi, antageligt stukket, (af hvem? - Gæt engang) og henrettet. Sagen er omtalt her, i Eric Nørgårds tre bøger og i dagbladet Information.

Her foreligger således et fuldt dokumenteret drab foretaget på ordre af selvbestaltede retfærdighedsvogtere med ledende politikeres accept. Drabene blev begået uden ordre fra modstandsbevægelsens ledelse, som man modarbejdede.

Kommentar:

Har man omtalt denne forbrydelse på den autoriserede hjemmeside? Hvorfor ikke? En begrundelse har interesse.

Ordren til mordet på Knud Skou blev givet af Den lille Generalstab, bestående af Statsminister Wilhem Buhl; Ebbe Gørtz, Viggo Hjalp og Schjødt Erichsen. De var yderligere ansvarlige for Den skæve Våbenfordeling, der kostede 11 bopasabotører livet. Det vender vi tilbage til.

Når dette fuldt opklarede drabs bagmænd ikke er retsforfulgt, er forklaringen da, at samarbejdspolitikere ville komme frem i dagens klare lys fra gulvtæppernes mørke?

Hvis man kan give en bedre forklaring vil jeg være taknemmelig.

EFTERLYST!

Oberst Svend Schjødt-Eriksen

(Født 22. januar 1905)

formodes at være skyld i mord

Eftersøgte kan være meget farlig - da han muligvis har pådraget sig et psykisk chok

Sidst kendte opholdssted: Østerbrogades kaserne

Oplysninger om den efterlyste bedes rettet til politiet

Officer i den danske hær – medlem af nazistpartiet – Schjødt-Erichsen, som i sin selvbiografi tårevædet tilstår udlevering af funktionsdygtigt dansk krigsmateriel til undertrykkelse af sine landsmænd og mennesker i Europas besatte lande.

På trods af aftale med Danmarks Frihedsråd tilbageholdt han våben og udstyr til de aktivt kæmpende. Det kostede modstandsfolks liv.

Våben og udstyr skulle gemmes bort, for, når krigen var ovre, at det kunne bruges i det selvskabte spøgelse – myten om kommunistisk kup, som man ville forhindre, dermed skulle samarbejdspolitikere bevare deres magt. Grundige som man var, forsøgte man at lokke BOPA og Holger Danske i en fælde ved Brigadens landsætning.

Løjtnant Skou var rensset for mistanke før han blev skudt

Ti dage før Knud Skou blev myrdet udarbejdede hans løjtnanter en vedtægtsliste til militærets efterretningstjeneste, og tre dage før drabet fandt sted fik de den besked, at Skou var rensset for mistanke

Information i besiddelse af to hidtil ukendte dokumenter om likvideringen af Knud Skou

af ERIK NØRGAARD

Information om i dag i forbindelse med mordet på Knud Skou. De to dokumenter er af betydning for efterforskningen af mordet på Knud Skou. De to dokumenter er af betydning for efterforskningen af mordet på Knud Skou. De to dokumenter er af betydning for efterforskningen af mordet på Knud Skou.

Løjtnant Knud Skou

Levende begravet

En af «medgerningsmændene» til disse drab, en modstandsmand har jeg talt med igennem årene. Han var ikke, og blev aldrig en skydeliderlig lystmorder. Han var et helt igennem besindigt, hæderligt menneske, der fik et mere end kummerligt liv i selvbebrejdelser over at have begået en fejl, der udelukkende skyldtes andres bedrag og forræderi.

Kommentar:

Hans skæbne omtales aldrig. Hvorfor ikke? Påstande om, at likvideringer skulle være foretaget uovervejede i et øjeblikks impulsive, følelsesmæssige overløb af had og raseri, vidner kun om, at man ikke aner, ikke kender en partisankrigs vilkår og end ikke gider sætte sig ind i de forhold, der rådede.

Når også dette forties i den hidsige debat, kan begrundelsen da ligge i, at det ikke tjener formålet, nemlig at beskrive samarbejdspolitikernes sande ansigt?

Ingen har mod sin frie vilje foretaget likvideringer.

For det andet gav timer, dage, ugers jagt og venten på at komme på skudhold og få det ubehagelige job overstået, mere end rig lejlighed til, at hver enkelt havde mere end tid nok til at overveje sin beslutning om at blive «drabsmand» og til at trække sig ud af foretagendet.

I min hukommelses dunkle kroge dukker flg. op.

Måske kan det belyse noget af problematikken. Min leder, Lille Svend beder mig i eftersommeren 1944 deltage i en husundersøgelse. Hvis man fra Istedgade drejer ned ad Skydebanegade, lå opgangen på højre hånd. Lejligheden på anden sal til venstre.

Vi brød ind, hvordan husker jeg ikke. Entredøren var indvendigt monteret med en jernplade, tykkelse ca. 4 – 5 mm. Hjemmet var nydeligt, her var ikke støvet, sandsynligvis havde mennesker opholdt sig her for ganske nylig. På meget kort tid væltede vi ting og sager ud af reoler, skabe og skuffer.

I dette kaos træder jeg bagud og kan endnu høre knasen og piben fra en violin, som jeg trådte sønder. Vi havde ingen dækning på gaden. Aktionens værdi i forhold til risikomomentet har jeg sandsynligvis velsignet Lille Svend med.

Fra dette tidspunkt og krigen ud deltog jeg ikke i husundersøgelser eller likvideringer. Hvorfor ikke? Nu kunne den store dreng ikke opsøge et rådgivningskontor, søge krisehjælp eller bede om psykologbistand.

Som så ofte før måtte han på egen hånd med den medbragte lomme filosofi finde sit ståsted, sine holdninger, sine grænseværdier.

Vor handlemåde, vor indtrængen i et privat hjem overskred mine tærskler. Givetvis har jeg sagt fra, og man har lige så givet taget det til efterretning.

Et stille håb, som de fleste nærede, tror jeg, var, at en kammerat var tættere på «ofret», når «drabet» skulle begås, så man selv slap.

En tilværelse i luksus

Et møde med Lille Svend ved Kvæsthusbroen belyser luksustilværelsen. Bekymret spørger han: – «*Er du syg, John*»?

Rystende af kulde siger jeg, «*nej*»! Trækker en støvle af og viser ham de pjaskvåde aviser, som støvlen var foret med. Bogstaveligt talt var jeg krigsdeltager med absolut våde og kolde fødder både fysisk og psykisk.

Karakteristisk for vort kammeratskab

Lille Svend «røvede» sko og støvler fra fabrikken Vedelas lager. Få dage efter dukker en kammerat op med trehjulet ladcykel tungt læsset med tyske køjesække. Da jeg spurgte, hvad har du der? Kig og se om, der er et par, der kan passe dig.

Nævnt er ikke: at antallet af stikkere af skribent, hidtil uimodsagt i Danmark blev opgjort til 15.000; at chefen for Gestapo, Karl Heintz Hoffmann har berettet, at Danmark var det af alle besatte lande, der havde flest Vertrauensmänner. (Stikkere). At der var en eller to barakker i Frøslev-lejren, hvor stikkere kunne putte sig under tysk beskyttelse, når de følte, at tilværelsen blev for lummer.

At prisen for at stikke en dansker varierede fra en håndfuld bajere til 100 kr. For sølle 500 kr. blev seks BOPA-folk stukket. Resultat?

2 døde – 4 fik tilladelse til at opholde sig i kz-lejr.

Invitation til afhøring på Københavns Politigård

Anledningen var, at vort offentlige system efter kapitulationen ønskede min deltagelse til opklaring af, om en hændelse var:

En «lovlig krigshandling» = likvidering = drab og/eller en forbrydelse.

Rapportens overskrift: *Revolverdrab*

Da jeg øjnede overskriften blev mit hukommelsessvigt fremherskende, men vi fik dog nødtørftigt strikket en rapport sammen. Jeg rapporterede til BOPAs leder Børge Brandt. Denne har givetvis reageret.

Dette element, at jeg og næppe heller andre BOPAfolk med baggrund i vore dyrekøbte erfaringer fra den just overståede krig, nærrede den ringeste tillid eller tiltro til vore myndigheder og vort offentlige system, hvis figuranter i det store og hele var de samme fordækte personer, der havde kostet liv og påført kammerater usigelige lidelser er, og vil formentlig forblive uomtalt og dermed ukendt for offentligheden.

Stikkeres motiver

Nogen var vel idealister – fuldblods nazister og forbandt at bekæmpelse af kommunismen var lig med bekæmpelse af modstandsbevægelsen. Andre kan være ledet af jalousi – hævnmotiver. De lette penge fristede nok de fleste. Tankeløs tom snak var ofte, hvad jeg karakteriserer som indirekte stikkeri.

Kommentarer til filmen *Flammen og Citronen*

Interessen har været overvældende; publikum har nærmest stormløbet biograferne og medierne har været fyldt med artikler og kritik bl.a. fra familiemedlemmer til *Flammen*.

De kritiske røster har koncentreret sig om filmens manglende historiske værdi. Ældre medborgere, som oplevede besættelsen, finder flere scener fra dagliglivet direkte misvisende. Instruktøren hævder frimodigt til sit forsvar, at han igen og igen har gjort opmærksom på, at der er tale om fiktion, og at man har foretaget historisk research. Denne må vurderes som mere end mangelfuld, filmens omkostninger taget i betragtning og vigtigst af alt, at man med få ganske enkle midler f. eks. ved at kontakte øjenvidner havde fået et mere sandfærdigt billede af modstandskampen og af Holger Danske gruppen i særdeleshed.

Men filmen er trods alt bedre end ingenting. Går du efter at få noget på opleveren, finder du alle ingredienserne – som i splatterfilm.

Mangt og meget minder om tredivernes gangsterkrige i USA under spiritusforbuddet. Sagt lidt pænt, har man vel skævet noget rigeligt til indtægts siden. Ønsker du at få et billede af modstandskampen – dens mål – midler og metoder går du forgæves.

Derfor dette. Dagliglivet

Gadescener fra byerne var dengang præget af et cyklende folk, hestevogne, (der var 600.000 heste i Danmark) ganske få lastbiler og varevogne.

Sandsynligvis havde man kunnet spare tid og omkostninger ved at låne film fra DRs arkiv. Filmen Flødeskumsfronten har ganske gode optagelser eksempelvis. En scene, som vel skal illustrere København under Folkestrejken er helt ude af trit med virkeligheden. Man viser nogle få, latterlige, osende papkasser, som vel skulle gøre det ud for den tids barrikader.

Barrikaderne var bygget op med fortovsfliser og brosten med diverse affald ovenpå. Dette affald var i ret mange tilfælde nazisters bohøve, der var smidt på gaden.

Man ser folk flygte på langs i gaderne, det gjorde man ikke. Danskerne blev kampvante og sprang i dækning i opgange – kældre og porte. De mange ofre for tyskernes vilde skyderier i mavehøjde befandt sig ofte så langt borte fra de skydende, at de blev ramt af vildfarende kugler.

Flammens bemærkning:

Kommunisterne kæmper – er helt i skoven

Kommunisterne kæmpede ganske vist, men ikke med våben under Folkestrejkerne. Alle væbnede modstandsstyrker havde fået ordre om ikke at gribe til våben og om ikke at deltage i urolighederne.

Min leder Lille Svend, som ellers var en glad og munter fyr, kom tidligt om morgenen, dybt bekymret efter at have forceret den massive, militære, tyske opmarch, og gav mig ordre til at opsøge alle gruppens medlemmer og give ordren videre.

Forklaringen var simpel. Frihedsrådet opfattede den tyske terror som et forsøg på at lokke modstandsbevægelsen ud af hulerne. Vi ville givetvis være blevet udslettet i lighed med de 325.000 polakker, der omkom under opstanden i Warszawa i 1944. Effektfuldt lyder et brag fra en eksplosion – var det en sabotage? En Schalburgtage? Eller granat fra tysk artilleri?

Da nysgerrigheden ikke stilles tilfreds – vurderes også dette som billig splatter. Der blev generelt ikke udført sabotage under Folkestrejkerne.

Bevidst forvridding af aktive modstandsfolk i nationalistisk ånd

Frejdigt og rank går Flammen modsat de flygtende. Han skal vel illustre et middelalderligt heltebegreb. Modig, dristig, uforfærdet og forvoven, man aner det heroiske. I BOPA havde vi et slogan: Det gælder om at overleve, døde helte slår ikke nazister ihjel. I og med, at Flammen havde en militær uddannelse bag sig, vil jeg uden at vide det, gætte på, at også han har søgt dækning, frem for at agere skydeskive.

En hån mod Holger Danskes eftermæle

Holger Danske led svære tab – nogle forårsaget af sjuksk med basale sikkerhedsregler. Røjel har udtrykt et sted, at man tog ved lære af kommunisterne.

I **1944** var pionerer i KOPA – BOPA – de tyske emigranter – de spaniensfrivillige sat ud af spillet. Det danske politis intensive kommunistjagt havde kostet dyrt.

Mange var dræbt under aktion. Glemme må man ikke, at DKP (kommunistpartiet) mistede 6 – 10 % af sine medlemmer. BOPA 25 %.

Afholdt vi møder – sivede man enkeltvis ind – og vi havde næsten altid en dækning på gaden, der gjorde flugt mulig.

I filmen kører Flammen og Citronen rundt i bil, parkerer ved mødestedet, der oftest var en restaurant, og gebærder sig på en sådan måde, at selv en stikker med grå stær ville kunne ane, at her var mad for mons. Jeg er da vidende om, at ret mange HD´ere blev arresteret i en tobaksforretning og en radioforretning, men så skødesløse som filmen viser, har de næppe været.

I BOPA betød unødvendig kørsel i bil – farvel – sløse en kammerat, kunne det koste ham livet – ærgerligt – men væsentligst var dog, at han udsatte organisationen for fare. Bilkørsel som vist i filmen ville betyde selvmord.

Eksempel – måske en undtagelse fra reglen:

Hipo gives fri – da Frihedsrådet gav tilladelse til at nedskyde dem, kørte BOPAfolk rundt på Vesterbro i en bil, hvor bagruden var pillet ud – de fiskede. De fik bid, en Hipovogn forfulgte dem.

Da man nåede ud i Vigerslev Alle, gav skytten på bagsædet ordren:

Hold afstanden.

Kort efter: Nu! – hvilket betød, at kammeraten ved siden af føreren droppede en håndbombe. Denne sprang under Hipovognen, som drø-nede ind i et træ.

Tilbage var kun at stå ud og gøre arbejdet færdigt.

Det uforsonlige had som Flammen og Citronen viser, kunne være beskrevet ved deres oplevelser i forbindelse med Holger Danske sabotøren Svend Otto Nielsen kaldet John's skæbne. Denne blev stukket, såret under ildkamp, arresteret, nægtet lægehjælp, tortureret for endelig at blive henrettet.

Svend Otto Nielsens og den tidligere spaniensfrivillige Aage Nielsens skæbne (han blev tævet ihjel i løbet af tre uger) forvandlede os – vi blev præget af en beskidt krigs ondskab. Holger Danske folkene ses uafbrudt pulsende på cigaretter – var det virkeligheden, havde de næppe kunnet løbe 50 meter hækkeløb – havde de dårlige nerver? Flammen og citronen ses i hvilestilling med masser af bajere og sprutflasker på bordet. Var de to gentlemen alkoholikere? Næppe!

Nulevende Holger Danske folk kunne have bidraget til at tegne et noget andet billede end det filmen efterlader. Billedet af organisationen Holger Danske og dens aktører er ikke korrekt, det svarer ikke til den agtelse og den respekt, jeg og mine kammerater i BOPA nærede og stadig nærer i taknemmelighed for, at de udførte likvideringer, som var forudsætningen for modstandskampen og for sabotagen i særdeleshed.